

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Karol Nawrocki

Warszawa, 26 marca 2026 roku

Organizatorzy i Uczestnicy obchodów
83. rocznicy akcji pod Arsenalem
w Warszawie

Szanowne Państwo,

przeprowadzona przez harcerzy Szarych Szeregów akcja „Meksyk II” – bo taki kryptonim nosiło wydarzenie powszechnie nazywane akcją pod Arsenalem – stała się symbolem heroizmu i etosu całego pokolenia Armii Krajowej. W odważnym i doskonale zorganizowanym ataku na niemiecki konwój więzienny znalazł wyraz gorliwy patriotyzm konspiratorów, których wojna pozbawiła prawa do młodzieńczej beztroski, zmusiła do wczesnego wejścia w dorosłość i postawiła przed nimi ogromne wymagania. Ten brawurowy i skuteczny akt oporu sprzed 83 lat wstrząsnął zarówno Niemcami, jak i udręczonymi terrorem i represjami rodakami.

23 marca 1943 roku okupanci zadali warszawskim Grupom Szturmowym Szarych Szeregów potężny cios. Gestapo aresztowało dowódcę hufca „Południe” Jana Bytnara „Rudego”. Osadzony na Pawiaku, został poddany wyjątkowo okrutnym przesłuchaniom w katowni przy Alei Szucha. Po trzech dniach brutalnego śledztwa „Rudy” – wraz z dwudziestoma innymi więźniami – został uwolniony w akcji, której plan opracował Tadeusz Zawadzki „Zośka”, a następnie zrealizował razem z towarzyszami z harcerstwa pod dowództwem Stanisława Broniewskiego „Orszy”. Gmach warszawskiego Arsenalu znowu – tak jak w pamiętną noc listopadową 1830 roku – stał się świadkiem historycznych wydarzeń. Ich młodzi bohaterowie dowiedli swego kunsztu wojskowego, rozbijając uzbrojony konwój i oswobadzając skatowanego kolegę.

Gdy teraz wspominamy przebieg tamtych dramatycznych wydarzeń, jesteśmy pod szczególnym wrażeniem braterstwa łączącego uczestników akcji. Służba Ojczyźnie miała dla nich wymiar wspólnotowy, oparty na poczuciu lojalności i solidarności. Zjednoczeni tymi więziami druhowie – to znaczy przyjaciele – razem mierzyli się ze śmiertelnym zagrożeniem, wiedząc, że zawsze mogą liczyć na siebie nawzajem. Nie ulega wątpliwości, że te zasady i ideały przekazano im w wychowaniu harcerskim, a podziemna walka z niemieckimi okupantami była dla nich kontynuacją tej samej drogi, którą szli w czasie przedwojennej działalności w „Pomarańczarni”.

Chcę dzisiaj wyrazić wdzięczność wszystkim, którzy czczą i przekazują z pokolenia na pokolenie pamięć o akcji pod Arsenalem i o jej uczestnikach. Dziękuję zwłaszcza ich następcom: druhom i druhom z warszawskich drużyn. Jak co roku przybyliście tutaj, by oddać hołd młodym bohaterom, którzy nosili mundury podobne do Waszych, śpiewali te same piosenki i – tak jak Wy – spotykali się przy ognisku, by tworzyć harcerską wspólnotę. Dziękuję za świadectwo wiernej pamięci także opiekunom grobów żołnierzy batalionów „Zośka” i „Parasol” oraz kontynuatorom ich tradycji bojowych z Jednostki Wojskowej Komandosów.

Cześć i chwała bohaterom! Wieczna pamięć poległym za niepodległą Polskę!

2 pozostawi,